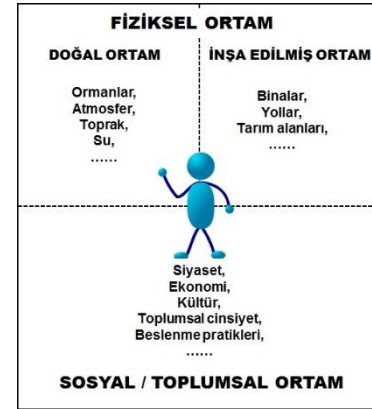

3 Kültürel Etkileşim

- ▶ Bir doğal, inşa edilmiş ve toplumsal çevrede koşulların bireylerin davranışı üzerindeki güçlü etkisini ve bireylerin koşullar ve kültürü biçimlendirmede oynayabileceği aynı düzeydeki güçlü rolü anlayabilmek önemlidir.
- ▶ Buraya kadar kültürün birey üzerindeki etkilerini vurguladık. Ancak, bireylerin davranışı da toplumlarının davranışı etkiler. Bireyler kültürel deneyimlerini yeni durumlara uydurarak her toplumda deneyimler yaşar ve yenileştirici sonuçlara ulaşırlar. Kimi zaman bu yeni çözümler başkalarınınca da benimsenir ve daha geniş kültürel dağarcığın bir parçası haline gelirler. Geniş ölçüde paylaşılan ve aktarılan tarzlar, genellikle uygun davranışı vurgulayarak ya da bir şekilde grubu tehdit eden davranışı engelleyerek toplumun geniş kesimlerinin refahını sağlayan tarzlardır.

3 Kültürel Etkileşim

- ▶ Toplumlar, kendi koşullarını karşılayacak yeni çözümler üreterek, bu stratejileri genellikle dil aracılığıyla yeni kuşaklara aktarmadan önce değişikliğe uğratırlar. İnsanlarla kültürleri arasındaki bu dinamik etkileşimi anlayabilmek için, bireylerin davranışsal pratikler ve kurallarla nasıl yaşadıklarını anlamak önemlidir.
- ▶ Bir toplumda, insanların çoğu herhangi bir olay karşısında neyin yapılmasının uygun olduğunu bilirler. Ancak olaylar karşısında her zaman katı bir formül ya da konulmuş kurallar çerçevesinde davranmazlar. İnsanların savundukları kuralları çiğneyiş tarzlarına bakıldığında, ortaya ilginç bir örüntü çıkmaktadır.

3 Kültürel Etkileşim

- ▶ Öncelikle insanların yaygın kesimi aşağı yukarı diğerlerinin “günah işlediği” tarzda günah işler. Diğer bir ifadeyle yoldan sapma biçimleri çok farklı değildir. Örneğin bir ölçüye kadar sürücülerin hız sınırını aşma eğilimi böyledir.
- ▶ Yasal sınırın saatte 100 km olduğu bir yolda pek çok insanın 120 km hızla araç kullandığı kolaylıkla görülebilir. Öte yandan herkes gerçekte, kurallara harfi harfine uyan kişilere de kuşkuyla bakarlar. Hiç birini atlamadan bütün lüzumsuz bürokratik işlemleri tek tek uygulayan katı bürokrat, genelde anormal, “obsesif kompulsif” bir kişilik olarak değerlendirilir. Benzer biçimde, pek az kişi yalan söylememeyi açıkça savunsa da, bir çok durumda tam gerçeği söylemenin yanlış olduğunu hemen herkes kabul edecektir.

3 Kültürel Etkileşim

- ▶ İnsanlar her yerde kabul edilebilir davranışlar için kurallar koyar ve bu kuralları az çok öngörülebilir tarzlarda ihlal ederler. Bu davranışın nedenleri kural ve değerleri bireylerin koşullarına uydurmalarıyla ilgilidir.
- ▶ İnsanlar yaşamları boyunca ve günlük hayatta sorunlarına çözüm arayışı içindedir. Ve böylesine bir stratejide genellikle kurumsallaşmış tarzlara baş vururlar ve fakat zaman zaman yeni arayışlara da yönelebilirler.

3 Kültürel Etkileşim

- ▶ Bu tür durumlarda kişilerin buluş, keşif, yenilik, iyi bir şey gibi sözcüklerle bildirim de bulunmaları yeni bir olgunun toplumsal kabulüne ilişkin bir etkileşim girişimidir. Gerçekten de insanlar yeni bir çözüm geliştirince, genellikle bunun yeni yerine iyi; kullanışlı yerine uygun olduğunu dile getirirler.
- ▶ Amerika Birleşik Devletleri'nde kadının işgücüne katılımı hususunda değişen toplumsal cinsiyet rolleri yerinde bir örnektir. ABD'de bir zamanlar kadınların ev dışında çalışması toplumda onay görmüyordu ve genellikle para kazanmaktan başka seçeneği olmayanlar ev dışında çalışıyordu. Zamanla bazı büro, hastane ve okul işleri kadınlar için uygun görülmeğe başlandı. Aileler kız çocuklarının sekreter, hemşire ve öğretmen olarak eğitilmesine yatırım yapmaya başladılar.

3 Kültürel Etkileşim

- ▶ Birinci Dünya Savaşı sırasında, erkeklerin silah altına alınması ve savaşa gitmesiyle birlikte boşalan endüstriyel ve hizmet işlerinde kadınlara gereksinim duyuldu. Savaşı izleyen yıllarda çok sayıda kadının istihdamı bu alanlarda artarken, oy hakları da güvence altına alındı.
- ▶ Tedricen kadınların ekonominin daha fazla sektöründe istihdam edilmesi nüfusun önemli bir yüzdesince yalnızca meşru değil, aynı zamanda arzu edilen bir statü olarak görülmeğe başlandı.

3 Kültürel Etkileşim

- ▶ Son yıllarda kadınların bütün işlerde çalışma hakkı, pratikte tamamen olmasa da, yasal olarak kurumsallaştı. Yine de, ne denli tutucu olursa olsun ABD'de hemen hiç kimse, kadınların siyasal haklarını ve işlerin büyük bölümünde istihdam edilmelerini sorgulamamaktadır artık.
- ▶ Taşıdığı yeni ahlaksal değerleriyle birlikte yeni bir davranış yeterince yandaş topladığında, "doğru tarz" olarak gelecek kuşağa öğretilen ve gittikçe paylaşılan ve yaygınlaşan bir uygulama haline gelir.

3 Kültürel Etkileşim

- ▶ Zamanla yeni çözümler daha da yeni çözümler lehine sahneden çekilecektir. Ama kural aynı kalır: bireysel baş etme tarzları, yeterince insan tarafından uygun / faydalı bulunduğu takdirde paylaşılan davranış sistemine dahil olacaktır.
- ▶ Bütün bu değişim toplumsal etkileşimin bir sonucudur. Öte yandan kültürel sistem de değişim geçirerek yeniden üretilmiştir.